

Kadeverbetering Montfoorstevaartkade - Oost

projectplan Waterwet

Status : Vastgesteld
Datum : 16 april 2019
Projectnummer : 421403
Documentnummer : DM1465100

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Postbus 550
3990 GJ Houten
T +31 30 634 57 00

www.destichtserijnlanden.nl

Colofon

Titel	:	projectplan Kadeverbetering Montfoortsevaartkade - Oost
Status	:	vastgesteld
Projectnummer	:	421403
Revisie	:	0.5
Datum	:	16 april 2019

Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden
Poldermolen 2
Postbus 550
3990 GJ Houten
T +31 30 634 57 00
F +31 30 634 59 99
post@hdsr.nl
www.destichtserijnlanden.nl

Inhoud

Inhoud.....	3
Samenvatting	4
Deel I: Kadeverbetering Montfoortstevaartkade-Oost.....	5
1. Aanleiding en doel.....	5
2. Het projectgebied	5
3. Kadebegrippen en faalmechanismen.....	13
4. Uitgangspunten, varianten en afweging.....	15
5. De verbetermaatregel	16
6. Effecten omgeving, te treffen voorzieningen	21
7. Uitvoering van het werk	23
8. Beheer en onderhoud	24
9. Communicatie	25
Deel II: Verantwoording	26
10. Toetsing aan de wettelijke kaders	26
11. Toetsing aan beleidskaders waterschap	26
12. Benodigde vergunningen en ontheffingen	26
Deel III: Rechtsbescherming	27
13. Procedure projectplan	27
Deel IV: Bijlagen	29

Samenvatting

De te verbeteren kade ligt in de gemeente Montfoort, ten oosten van de Montfoortse Vaart, langs de Cattenbroekerdijk, vanaf de Lindeboomsweg in Montfoort tot aan de kruising Weidepad-Cattenbroekerdijk. De kade voldoet niet aan de geldende waterveiligheidsnormen. Om deze reden heeft het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (het waterschap) een kadeverbetering gepland. Het doel van het waterschap is dat de Montfoortsevaartkade-Oost uiterlijk in 2021 voldoet aan de waterveiligheidsnormen.

In deel I van dit document zijn de tekortkomingen van de kade en de technische maatregel beschreven. De verbeteringsmaatregel om de kade weer op sterkte en op hoogte te brengen betreft het plaatsen van een damwand in de oostelijke oeverlijn van de vaart.

De juridische achtergrond van de kadeverbetering, waaronder ook een beschrijving van de benodigde vergunningen, staat beschreven in deel II van dit document. De procedures en het verslag van de inspraak op het projectplan staan uitgewerkt in deel III.

In het gebied waar de kadeverbetering plaatsvindt zijn veel belanghebbenden zoals (agrarische) ondernemers, bewoners, (vaar)recreanten en (school)fietsverkeer. Het waterschap heeft iedereen goed willen betrekken bij de voorbereidingen, zodat er een goed plan ligt waar draagvlak voor is.

De uitvoering van het werk, zoals omschreven in dit projectplan, staat gepland voor de periode september 2019 – april 2020. Tijdens de uitvoering wordt de hinder voor de omgeving zo veel mogelijk beperkt.

Het ontwerp projectplan heeft ter inzage gelegen in de periode van 11 februari t/m 25 maart 2019. In deze periode zijn geen zienswijzen ontvangen. Het projectplan is ongewijzigd vastgesteld.

Deel I: Kadeverbetering Montfoortsevaartkade-Oost

1. Aanleiding en doel

Eén van de oudste taken van het waterschap is het beschermen van land tegen het water. Grote delen van het beheergebied van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (hierna te noemen: het waterschap) liggen onder de zeespiegel. Rivierdijken en boezemkades zijn nodig om het water te keren en worden daarom primaire resp. regionale waterkeringen genoemd.

In 2014 is voor een deel van de Montfoortsevaartkade-Oost, de kadevakken 219B1 en 219B2, een gedetailleerde toetsing uitgevoerd om te kunnen beoordelen of de kade voldoet aan de actuele veiligheidsnormen. Uit de toetsing blijkt dat een deel van de kade niet voldoet aan de normen voor hoogte, macrostabiliteit binnenwaarts en enkele niet-waterkerende objecten. Om weer aan de actuele waterveiligheidsnormen te voldoen, moeten deze kadevakken met een gezamenlijke lengte van 1774 m1 verbeterd worden.

Anticiperend op de volgende toetsing in 2024 wordt tegelijkertijd ook kadevak 219A verbeterd, 760 m1 lang. Als gevolg van de lokale bodemdaling zakt de hoogte van dit kadevak vanaf het jaar 2019 onder de leggerhoogte, en zal daarop worden afgekeurd in 2024. Gelijktijdige verbetering van dit kadevak ziet het waterschap als een logische meekoppelkans, een kans om efficiënt werk met werk te maken en de overlast voor de omgeving tot een minimum te beperken.

Dit projectplan beschrijft uitvoerig de huidige kade, het ontwerp en uitvoering van de kadeverbeteringsmaatregel. Ook wordt de eigendomssituatie en het beheer en onderhoud van de waterkering in de huidige en toekomstige situatie beschreven. De effecten van de kadeverbetering voor de omgeving komen ook aan de orde.

2. Het projectgebied

Historie van de vaart

De Montfoortsevaart is het werk van mensenhanden. Hierna een kort verslag van de historie. In de 13^e eeuw is grote behoefte aan goed waterbeheer vanwege veel overstromingen. In 1285 wordt de Hollandse IJssel bij Hoppenesse, ten westen van Vreeswijk, afgedamd. Door de afdamming ontstaat in het IJsselstroomgebied een enorm verlandingsproces waardoor scheepvaart bijna onmogelijk wordt tussen IJsselstein en Oudewater.

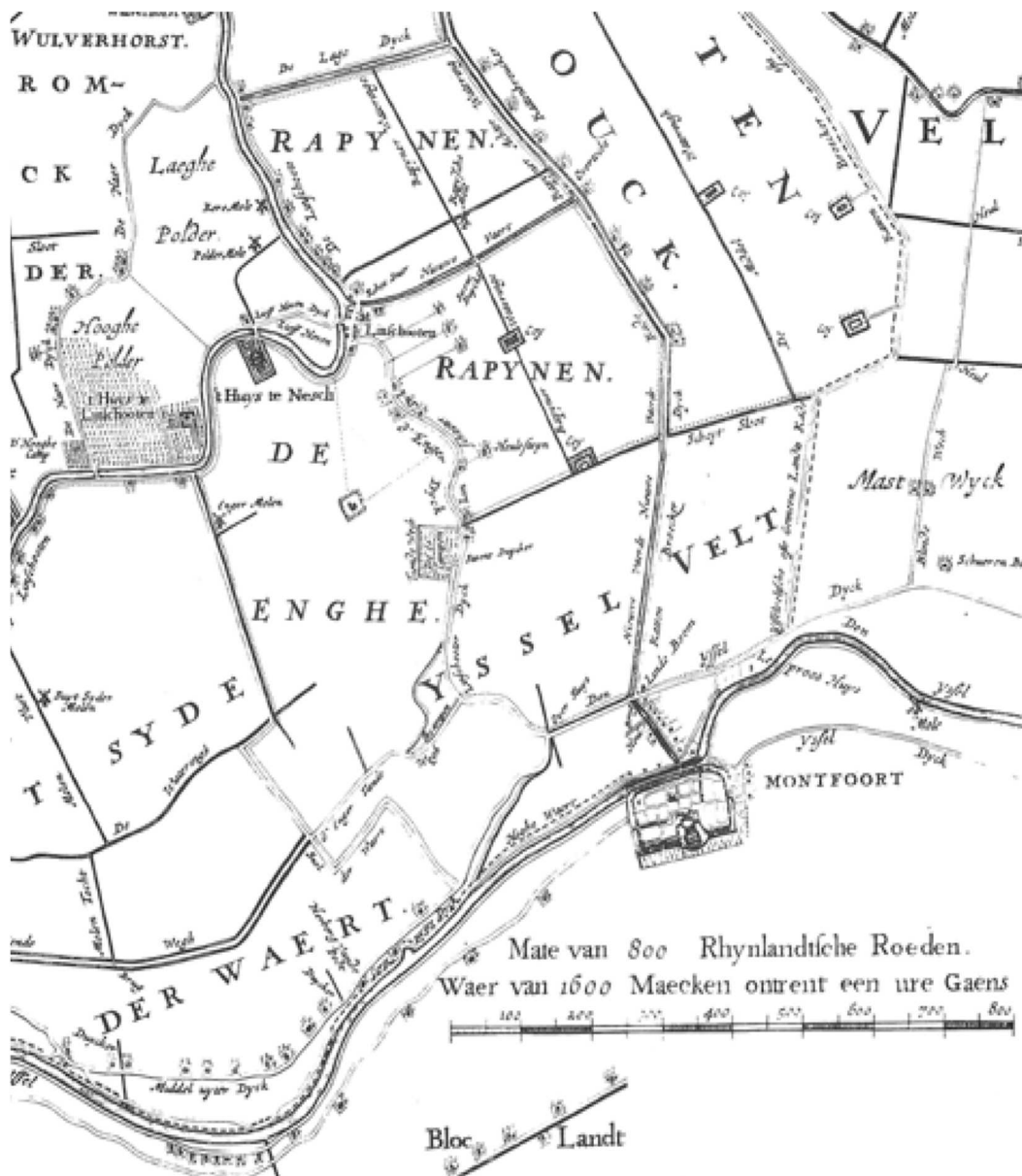
Al omstreeks 1500 ontstaat het plan voor een vaarverbinding tussen de IJssel en de Rijn. De uitvoering laat nog lang op zich wachten door gebrek aan 'penningen' en verschil van inzicht over het traject. In 1617 keuren de Staten van Utrecht en het Hoogheemraadschap Rijnland het plan goed. In de volgende fase worden allerlei stukken grond aangekocht, waaronder de 'stadsashoop' van de stad Montfoort voor de aanleg van de sluis. Het werk wordt gegund aan aannemer Jan Pieterszoon. Vanaf Montfoort wordt grotendeels de Cattenbroekerwetering gevolgd. Tussen Kattenbroek en Linschoten moet een nieuwe verbinding gegraven worden. De uiteindelijke realisatie van de vaart bedraagt ongeveer fl. 20.000,--. De nieuwe vaart wordt in 1618 voor het scheepvaartverkeer opengesteld.

Vanaf 1621 ligt het onderhoud bij de stad Montfoort. Dit wordt in 1683 gewijzigd, vanaf dat

moment ligt deze verantwoordelijkheid bij de Heemraden van Cattenbroeck, Rapijnen en IJsselvelt. Ruim drie eeuwen heeft de vaart dienst gedaan als transport-waterweg. Alle landwegen zijn in deze tijd zandweg en vooral in regentijden slecht berijdbaar. Tot in de jaren 60 van de vorige eeuw liggen er vrachtschepen in de vaart bij het dorp.

De functie van boezemwater is altijd dezelfde gebleven. Daardoor zijn plannen om de vaart te dempen definitief geschrapt. Kleinere plezierboten kunnen er mooi varen. (bron: ledenblad Vereniging Oud Linschoten, nr. 7, augustus 2017)

Hieronder een deel van de historische kaart van het Grootwaterschap Woerden van 1670, waarin de vaart is getekend. (bron: ledenblad Vereniging Oud Linschoten, nr. 7, augustus 2017)

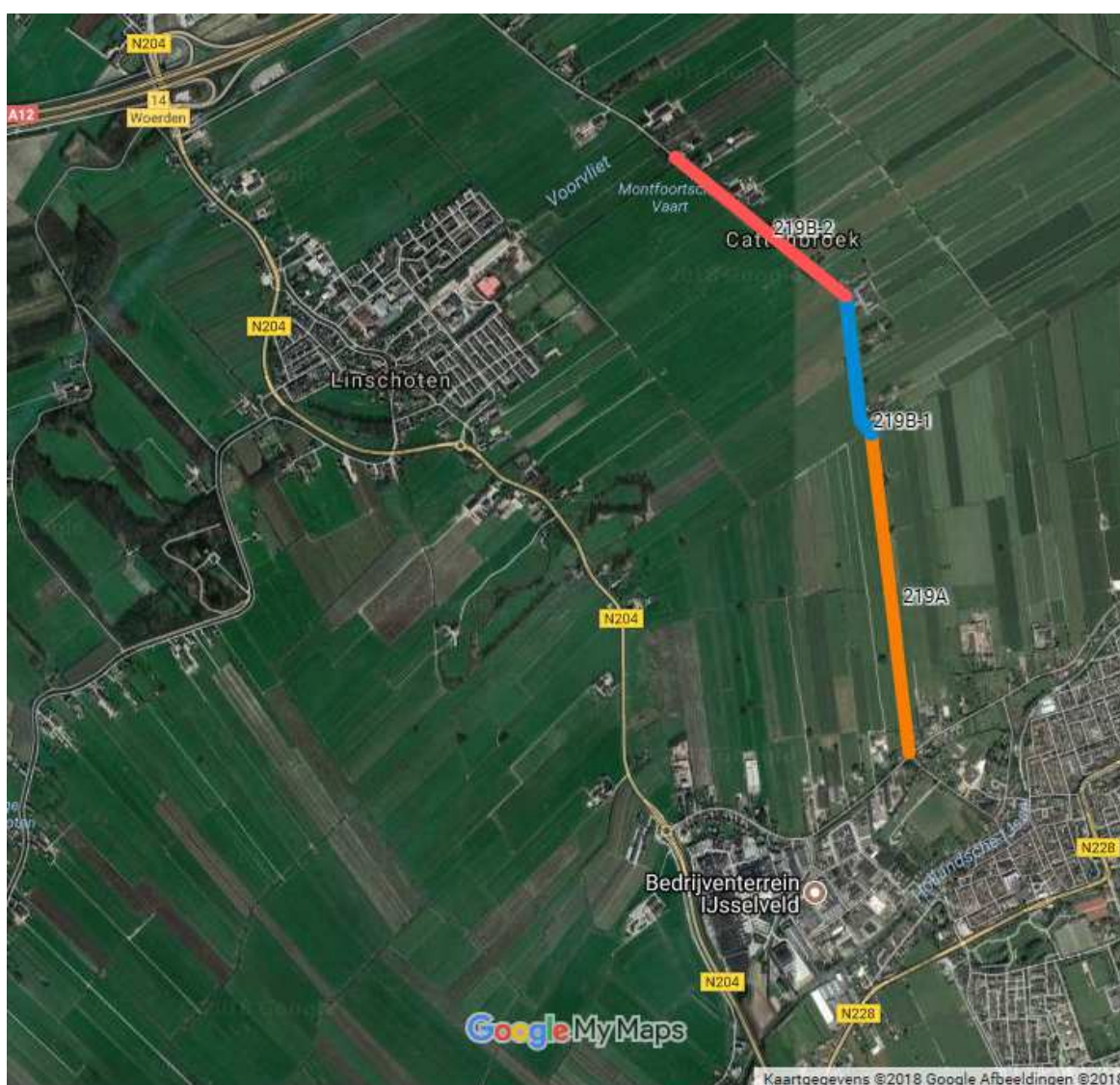

Projectafbakening

De Montfoortsevaartkade-Oost ligt aan de oostzijde langs de Montfoortsevaart, ten noorden van Montfoort. Dit project betreft het deel van de kade tussen de Lindeboomsweg (Montfoort dorp) en de kruising Weidepad – Cattenbroekerkade. Op de kade ligt de weg Cattenbroekdijk.

Het te verbeteren kadetraject, en daarmee ook dit projectplan, heeft betrekking op de kadevakken 219A, 219B-1 en 219B-2. De totale lengte van deze kadevakken is circa 2.534 meter.

In afbeelding 2.1 is de locatie van de kadeverbetering Montfoortsevaartkade-Oost met de opdeling in kadevakken weergegeven.

Afbeelding 2.1: Locatie kadevakken Montfoortsevaartkade-Oost

Beschrijving huidige situatie waterkering en omgeving

Het deel van de Montfoortsevaartkade-Oost tussen de Lindeboomsweg en het Weidepad is een aarden kade met daarop de weg Cattenbroekerdijk. De Cattenbroekerdijk is een landelijke ontsluitingsweg met een wegbreedte van circa 3,5 meter, verhard met asfalt. De weg is de ontsluiting van enkele tientallen aanliggende woningen en boerderijen.

Meerdere (voormalige) boerderijen hebben een cultuurhistorische waarde volgens het Monumenten Inventarisatie Project (MIP).

Afb. 2.2: Noordelijk deel kadevak 218B-1 met cultuurhistorische bebouwing

De weg wordt, naast de bewoners en agrariërs, intensief gebruikt door fietsende schooljeugd van en naar verschillende middelbare scholen in Montfoort, tussen de 700 en 1000 fietsbewegingen per schooldag. De Cattenbroekerdijk is ook onderdeel van het recreatieve fietsknopennetwerk.

De Montfoortse vaart is gemiddeld circa 7 meter breed. De vaart heeft een belangrijke functie als waterberging en als boezem.

Kleinere recreatievaartuigen kunnen de vaart gebruiken voor pleziervaart, zo gewenst aan de hand van het Vaarknooppuntennetwerk in beheer bij Recreatie Midden Nederland. Per jaar passeren circa 1000 boten de Schutssluis in Montfoort. Het waterschap is vaarwegbeheerder.

Afb. 2.3: Bebording vaarknooppunt, steiger

Aan de oostelijke oever van de vaart staat een aantal particuliere niet vergunde steigers. Lokaal staat langs de oever riet.

Afb. 2.4: Steiger, riet, bomen

De grasberm tussen de Cattenbroekerdijk en de vaart heeft een breedte tussen één en drie meter. In de berm staan meer dan 350 bomen, knotwilgen en -essen. Aan de noordzijde van het traject, bij het Weidepad, staat een knotwilg met een hoge status in de lijst Waardevolle houtopstanden Gemeente Montfoort.

Afb. 2.5: Noordelijk deel kadevak 219B-2 bij Weidepad, rechts van midden de beschermde knotwilg

De grasberm aan de oostzijde van de Cattenbroekerdijk heeft een vergelijkbare breedte. In deze berm staan lantaarnpalen en liggen kabels en leidingen. Naast de berm ligt het binnentalud, schuin aflopend naar de teensloot langs de agrarische percelen.

Op de grens van kadevak 219A en 219B-1 is een kort stuk damwand geplaatst in verband met een oude buiten werking gestelde kruisende waterleiding in een zinker. De nieuwe waterleiding is onder de vaart door geboord op een diepte van -18 m1 NAP. Er bevinden zich geen damwanden in het traject die in beheer zijn bij HDSR.

Afb. 2.6: damwand bij oude kruisende waterleiding

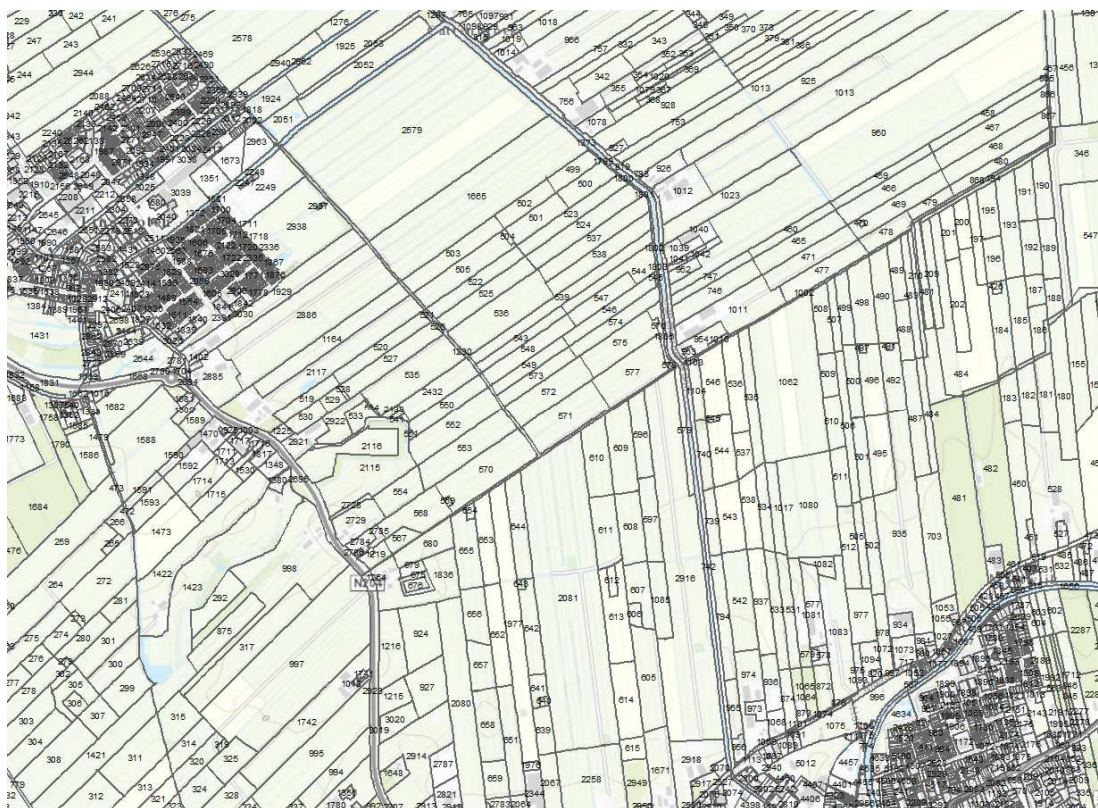
In de kadevakken bevindt zich een handvol inlaten door de kade naar poldersloten aan de oostzijde van de Cattenbroekerdijk. De functie van de inlaten is om voldoende water en doorstroming te garanderen in sloten rondom de bebouwing.

Afb. 2.7: Kadevak A vanaf de Lindeboomsweg

Eigendomssituatie

Onderstaande uitsnede van de kadastrale kaart geeft een beeld van de eigendomsgrenzen en de verkavelingspatronen van de polders tussen Montfoort en Linschoten.

Afb. 2.8: Uitsnede kadastrale kaart

De vaart zelf, het water en de oevers, is in eigendom van Stichting G. Ribbius Peletier Jr. tot Behoud van het Landgoed Linschoten. Deze stichting is eigenaar en beheerder van Landgoed Linschoten. Landgoed Linschoten is met 500 hectare, 14 monumentale boerderijen, het Huis uit 1637 en het Parkbos het grootste aaneengesloten landgoed binnen de Randstad. Naast de bezittingen bij Linschoten beheert de Stichting ook ruim 200 hectare buitendijks gebied en enkele historische vaarten.

De ondergrond van de Cattenbroekerdijk en de bermen is eigendom van de Gemeente Montfoort. De eigendomsgrens ligt veelal in het midden van de teensloot.

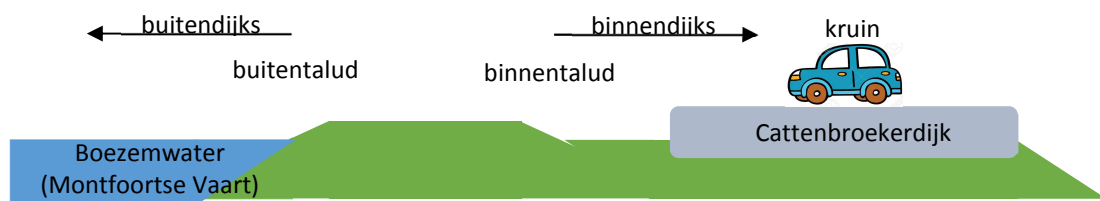
De gronden ten westen van de vaart en ten oosten van de teensloot zijn eigendom van particulieren, vaak agrariërs.

3. Kadebegrippen en faalmechanismen

In de volgende hoofdstukken van dit projectplan worden de kenmerken, knelpunten en het ontwerp van de verbeteringsmaatregel van de kade beschreven. Voor een goed begrip hieronder een toelichting op gebruikte vaktermen.

3.1 Begrippen

Hieronder een tekening van een kade/kade met daarbij enkele begrippen. De begrippen worden onder de figuur toegelicht.

Afb. 3.1: De kade en de kadebegrippen

Boezem

De boezem is een watergang die het water afvoert dat door gemalen uit de polders wordt gepompt. In dit project is de boezem de Montfoortse Vaart.

Kruin

De kruin is het hoogste gedeelte van de kade. De benodigde kruinhoogte wordt bepaald aan de hand van het overstromingsrisico. In dit project ligt op de kruin van de kade de weg Cattenbroekerdijk.

Talud

De schuine gedeelten van de kade noemen we taluds. De taluds geven de kade stabiliteit. Het talud aan de kant van de boezem wordt buitentalud genoemd. Een ezelsbruggetje om dit te onthouden is dat de kade het boezemwater 'buiten' houdt. Het talud aan de kant van de polder wordt het binnentalud genoemd.

Teensloot

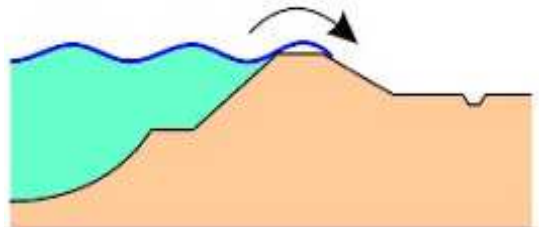
Soms is er direct naast de kade, aan de binnenzijde daar waar het binnentalud eindigt, een sloot aanwezig. Dit noemen we de teensloot.

3.2 Faalmechanismen

Kades moeten hoog en sterk genoeg zijn om de polder te beschermen tegen de dreiging van het boezemwater. Kades kunnen echter door verschillende oorzaken bezwijken. Deze oorzaken noemen we faalmechanismen. Het waterschap toetst de kade hier op. Indien de kade niet voldoet, moet het waterschap de kade verbeteren. In dit project zijn de faalmechanismen hoogte, stabiliteit van het binnentalud, piping en bomen relevant. Deze worden hieronder toegelicht.

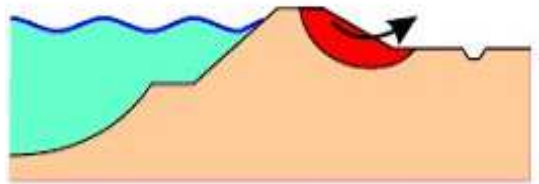
Hoogte

De kade kan beschadigen of 'falen' door water dat over de te lage kade stroomt of door golven die bij veel wind over de kade slaan. Er wordt getoetst of de kade hoog genoeg is.

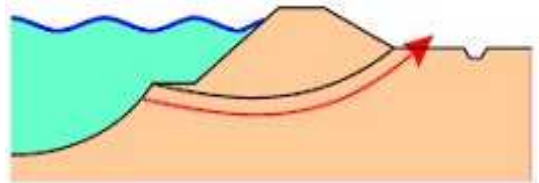
Stabiliteit binnentalud

De kade kan aan de landzijde afschuiven (in elkaar zakken) door een te hoge grondwaterdruk in de kade. Er wordt getoetst of de kade stabiel/stevig genoeg is.

Piping

Doordat het water aan de binnenkant van de kade even hoog wil staan als aan de buitenkant (wet van de communicerende vaten), kunnen hoge langduriger waterstanden in de boezem een sterke waterdruk in de grondlagen onder de kade veroorzaken. Dit grondwater kan een wel geven die zand mee neemt uit de ondergrond. De kade kan vervolgens inzakken door het ontstane holle kanaal/pipe.

Afb. 3.2: Faalmechanismen

Bomen

Bomen kunnen een negatieve impact hebben op de veiligheid van de kade. De kluit van een omgewaaide boom maakt een groot gat in de kade en beschadigt de kade ernstig. Andere oorzaak is dat het gras op het talud niet goed kan groeien in de continue schaduw van de boom. Een minder sterke grasmat is minder goed bestand tegen uitspoeling van grond door overstromend water.

Bij de kadetoetsing wordt om deze reden ook een oordeel gevormd over de bomen (type, hoogte, stamdiameter, kroonvorm, scheefstand) en over de positie van de boom ten opzichte van de kade.

4. Uitgangspunten, varianten en afweging

Na het uitvoeren van de veiligheidstoetsing, waarna we exact weten waar er verbeterd moet worden, zijn de mogelijke verbetermaatregelen in kaart gebracht en zijn deze afgewogen. Onderstaand zijn de uitgangspunten en de tekortkomingen uitgelegd. Daarna volgt een beschrijving van het afwegingsproces en de verbetermaatregel.

4.1. Uitgangspunten voor de verbetering

De volgende uitgangspunten zijn de basis voor het ontwerp van de dijkverbetering:

- De waterkering moet na de dijkverbetering voldoen aan de veiligheidseisen zoals verwoord in de leidraad 'Toetsen op veiligheid regionale waterkeringen'.
- De planperiode is 30 jaar, wat wil zeggen dat de dijk voor een periode van minimaal 30 jaar moet voldoen aan de eisen ten aanzien van stabiliteit en piping.
- De onderhoudsperiode is 10 jaar, wat wil zeggen dat de dijk voor een periode van minimaal 10 jaar minimaal op de hoogte moet liggen die is vastgelegd in de legger. Een legger is een verzameling kaarten waarin de afmetingen en de onderhoudsplichtige van elke watergang en elke kade en dijk precies zijn vastgelegd. Meer informatie vindt u op onze website: <http://www.hdsr.nl/werk/leggers-watergangen/>.
- Er moet een afweging gemaakt zijn of preventieve maatregelen tegen muskusratten toegepast worden.
- Wanneer mogelijk worden werkzaamheden gecombineerd met het werk van overige doelen van het waterschap of van derden.
- De uitvoering vindt plaats met minimale hinder voor de omgeving.

4.2. Tekortkoming waterkering

Bij het toetsen van de waterkering is naar voren gekomen dat deze voor de toekomst niet voldoet aan de provinciale veiligheidsnormen. De kering ter plekke van de Cattenbroekerdijk is over grote strekkingen te laag en voldoet niet op stabiliteit binnenwaarts. Het binnenwaartse stabiliteits-probleem wordt in grote mate veroorzaakt door de langsliggende teensloten die te dicht bij de kering liggen.

Hieronder enkele foto's van overstroming van de kade in december 2017 bij hoogwater. Als noodmaatregel is een tuimelkade gemaakt.

4.3. Afweging alternatieven

Op basis van de technische mogelijkheden zijn voor de drie kadevakken alternatieven onderzocht. De alternatieven zijn gewogen op technische effectiviteit, kosten, inpassing in de omgeving, draagvlak en beheer en onderhoud. Hieronder een verslag van het onderzoek en de keuze van het voorkeursalternatief.

Al in 2015 is het waterschap gestart met een onderzoek naar alternatieve maatregelen om de kade te verbeteren. De alternatieven zijn ook gepresenteerd op een informatiebijeenkomst begin 2016 aan bewoners en (agrarische) ondernemers. Uit het onderzoek bleek dat het versterken/verhogen van de kade met grond ter plekke van de Cattenbroekerdijk, in samenwerking met wegbeheerder Gemeente Montfoort, niet haalbaar is. Dit alternatief heeft immers veel negatieve ruimtelijke gevolgen zoals het kappen van alle ca. 400 knotbomen, het verleggen van grote lengten teensloten, het aanpassen van tientallen dammen/erftoegangen en het verlies van landbouwgrond. Daarnaast heeft de gemeente nu geen budget beschikbaar voor de gelijktijdige grootschalige reconstructie van de Cattenbroekerdijk.

Een ander alternatief is het plaatsen van een vervangende constructie / damwand in de oeverlijn, naast de Cattenbroekerdijk. De constructie neemt dan de waterkerende functie over van de huidige grondkade ter plaatse van de weg. Dit alternatief heeft niet de eerder genoemde nadelige ruimtelijke gevolgen en kan onafhankelijk van een wegreconstructie uitgevoerd worden. De iets hogere kosten wegen ruimschoots op tegen de lange levensduur van de zettingsvrije constructie.

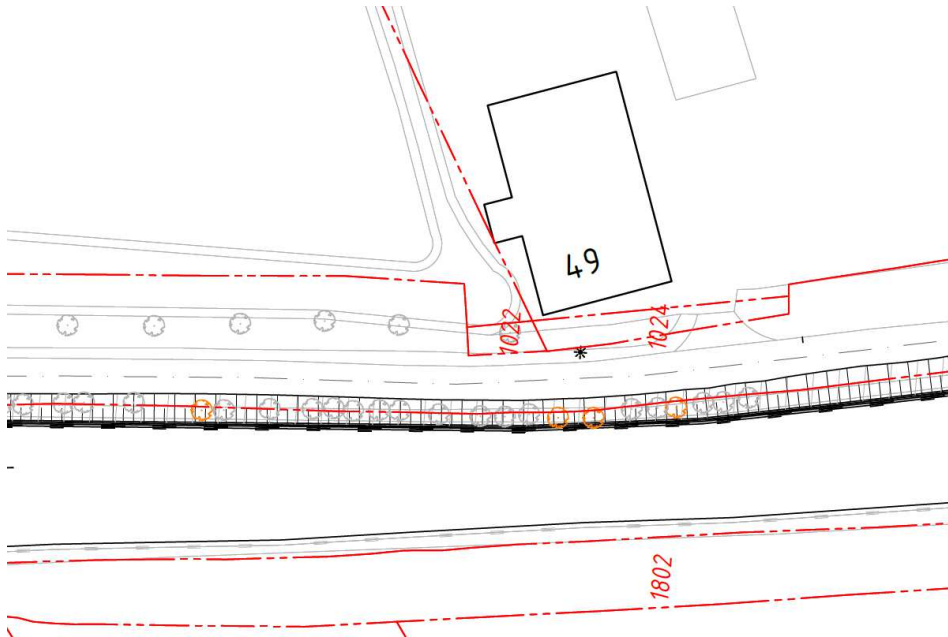
Het bestuur van het waterschap heeft in april 2018 besloten dat het alternatief van de vervangende constructie de voorkeur heeft en dat dit zogenaamde voorkeursalternatief het uitgangspunt is voor de verdere planuitwerking. Deze maatregel verbetert de kade zowel qua *hoogte* als qua *stabiliteit binnenwaarts*. Dit besluit is gecommuniceerd via de projectwebsite.

Op 9 oktober 2018 is dit besluit toegelicht op een informatiebijeenkomst, inclusief het uitgewerkte Voorlopig Ontwerp en voorziene effecten voor de omgeving. Het verhaal is goed ontvangen, in de omgeving is voldoende draagvlak voor uitvoering van deze maatregel. Specifieke gespreksonderwerpen zijn besproken in persoonlijke keukentafelgesprekken.

5. De verbetermaatregel

Op basis van het voorkeursalternatief 'vervangende constructie' is ontwerpend onderzoek gedaan naar de diverse uitvoeringsvarianten. Na eerste selectie bleken twee uitvoeringsvarianten technisch kansrijk; een verankerd kunststof scherm met stalen buispalen en een onverankerde stalen damwand. Belangrijke criteria in de vergelijking waren de kosten, de levensduur, de technische uitvoerbaarheid, omgevingshinder en ruimtebeslag. De uitvoering als onverankerde stalen damwand is de beste keuze. Onderscheidende voordelen zijn de veel langere levensduur en het feit dat de zelfstandige stalen damwand niet verankerd hoeft te worden met ankers in de Cattenbroekerdijk. Dit voorkomt veel uitvoeringsrisico's op het gebied van langsliggende kabels en leidingen en belendende bebouwing, voorkomt noodzaak tot grondverwerving en minimaliseert de kosten voor beheer en onderhoud.

De damwand heeft een totale lengte van circa 2,5 kilometer. De damwand wordt geplaatst in de oostelijke oeverlijn van de vaart, rekening houdend met natuurlijke afkalving van de oever in de laatste decennia. Deze positie betekent handhaving van de huidige oeverlijn, plaatsing van de damwand meer in het water zou leiden tot zeer ongewenste demping van boezemwater. Dit is nu niet aan de orde.

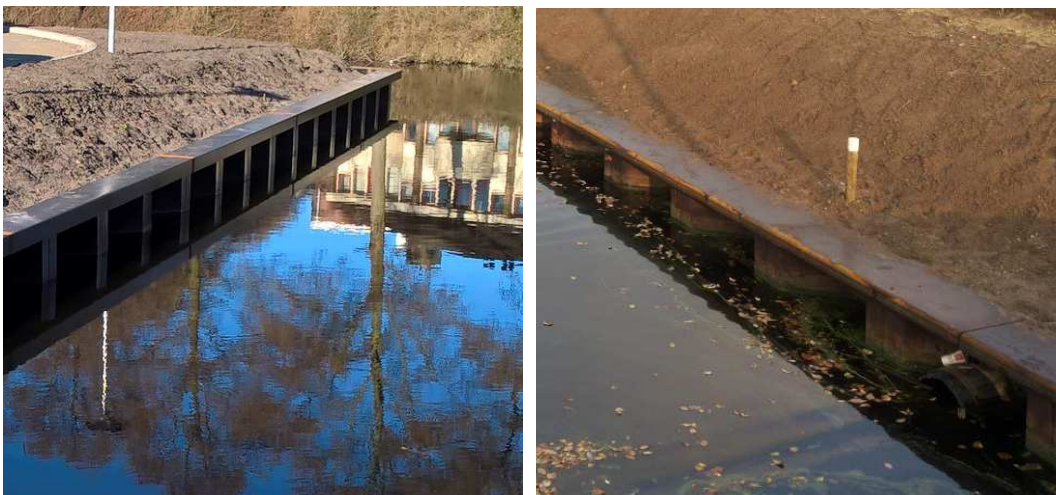
Afb. 5.1: uitsnede situatietekening, positie damwand in oeverlijn (zwart)

De damwandplanken worden gestaffeld aangebracht, een lange plank van 10,5 m1 lengte wordt telkens afgewisseld met een kortere plank van 3,5 m1 lengte. Dit bespaart materiaal en is daarmee een kostenbesparing.

De langste planken staan in het Pleistoceen-zand en verzakken daardoor niet meer. Omdat verzakkingen kunnen worden uitgesloten, hoeft de damwand geen extra overhoogte te krijgen, en wordt materiaal bespaard.

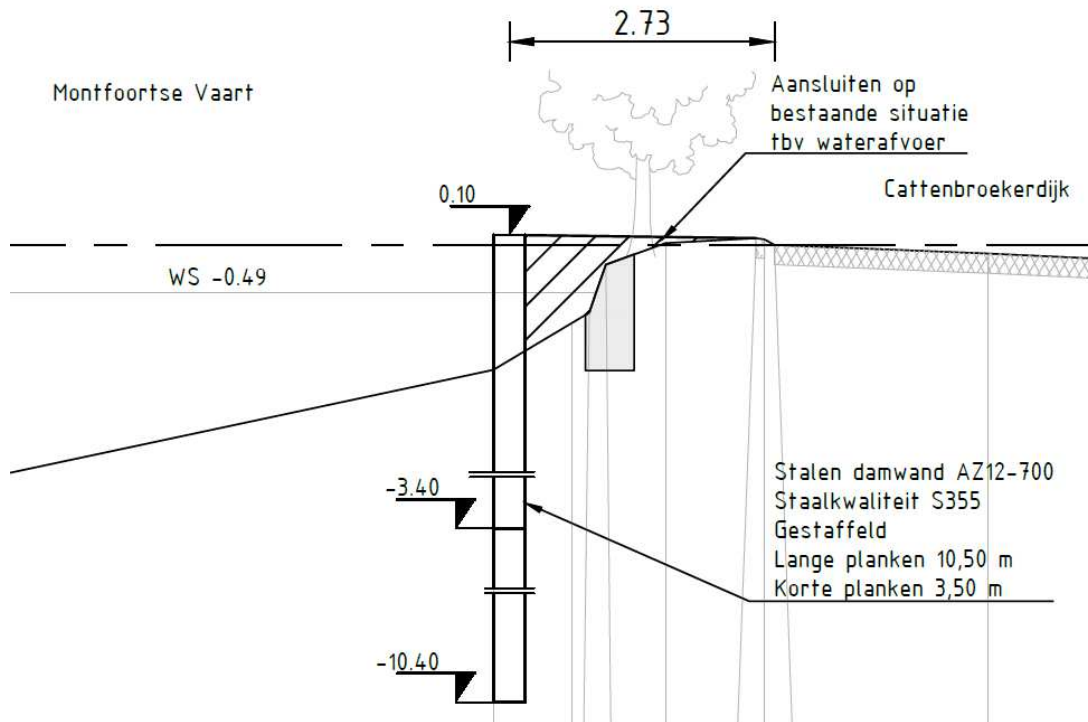
De damwand wordt afgewerkt met een stalen deksloof.

Hieronder referentiebeelden van een vergelijkbare damwand.

Afb. 5.2: referentiebeelden damwand

De afbeelding van de dwarsdoorsnede van de damwand geeft een goed beeld van het technisch ontwerp.

Afb. 5.3: Dwarsdoorsnede stalen damwand

4.4. Preventieve maatregelen tegen schade door muskusratten

De afdeling muskusrattenbeheer van het waterschap heeft aangegeven dat op deze kadevakken geen specifieke problemen zijn met schade veroorzaakt door graverij van muskusratten. Op grond van het afwegingskader "Preventieve maatregelen muskusrattengraverij" zijn daarom in het ontwerp geen preventieve maatregelen voor het voorkomen van muskusrattenschade opgenomen. Bovendien zal de stalen damwand elke graverij blokkeren.

6. Effecten omgeving, te treffen voorzieningen

6.1. Ruimtelijke inpassing

De damwand wordt in de oeverlijn van de Montfoortse Vaart geplaatst. De bovenkant van de damwand komt circa 70 cm. boven het boezempeil in de vaart. De bovenzijde van de damwand wordt afgewerkt met een stalen deksloof en gording.

De wegberm, tussen de nieuwe damwand en de Cattenbroekerdijk, wordt aangevuld met grond en ingezaaid met een bloemrijk insect-vriendelijk graszaad.

Voor het plaatsen van de damwand is het noodzakelijk dat de werkruimte wordt vrijgemaakt van bomen. Alle bomen in de werkruimte van 50 cm. rondom de damwandpositie, moeten daarvoor worden gekapt. Dit betreft circa 140 knotbomen, voornamelijk knotwilgen en essen. Het minimaliseren van het aantal te kappen bomen is een belangrijke reden geweest om te kiezen voor uitvoering van het werk vanaf pontons in de vaart. Nu hoeven alleen de bomen binnen een afstand van 50 cm. vanaf de damwand te worden gekapt, anders hadden alle bomen moeten worden verwijderd.

De noodzaak tot kap van de bomen is overlegd met de Gemeente Montfoort. De gemeente heeft de wens om, tegelijk met de kap voor de kadeverbetering door HDSR, eigen groot groenonderhoud uit de voeren. Concreet wil de gemeente circa 100 extra knotessen kappen. De keuze voor deze kap is onderbouwd in het Boomstructuurplan Montfoort, het beleidsplan om de boomstructuur in Montfoort op een hoger (beschermings)niveau te brengen. Door de kap van de knotessen wordt het gewenste eindbeeld van de Cattenbroekerdijk, 'een gebiedsontsluitingsweg met transparantie', gerealiseerd. De huidige bomenrij langs de Cattenbroekerdijk is te dicht, vormt een ongewenste groene zichtbarrière in de polder. Door op de juiste plekken bomen weg te halen, komt de oorspronkelijke transparantie terug en wordt de beleving van het polderlandschap versterkt. Naast deze argumentatie voor kap, moeten diverse knotessen ook worden gekapt vanwege slechte levensvatbaarheid en slechte vormgroei. De bomenkap wordt uitgevoerd in de winter 2018/2019. Na oplevering van de kadeverbetering in de lente van 2020, zal de gemeente beoordelen of het gewenste landschappelijk eindbeeld nog kan worden versterkt met de aanplant van nieuwe bomen.

Plaatsing van de damwand past in het huidige bestemmingsplan, er is geen planologische belemmering.

Al met al mag worden vastgesteld dat de uitvoering van de kadeverbetering geen negatief effect zal hebben op de ruimtelijke kwaliteit van de omgeving.

6.2. Grondverwerving en tijdelijk gebruik

De vaart is in eigendom van Stichting G. Ribbius Peletier Jr. tot Behoud van het Landgoed Linschoten. De positie van de damwand is op haar eigendom. Het waterschap zal met de stichting een zakelijk recht overeenkomen en vestigen voor plaatsing en instandhouding van de damwand als vervangende regionale waterkering.

De ondergrond van de Cattenbroekerdijk en de wegbermen is in eigendom van de Gemeente Montfoort. De gemeente geeft het waterschap toestemming voor tijdelijk gebruik van deze gronden voor uitvoering van het werk.

Voor de tijdelijke inrichting werkterrein zullen het waterschap en de aannemer afspraken maken met eigenaren van aangrenzende landbouwpercelen.

Feitelijke grondverwerving is niet aan de orde in dit project.

Voordat gronden van derden tijdelijk in gebruik worden genomen voor de werkuitvoering, wordt door het waterschap een vooropname opgemaakt van de huidige toestand en kwaliteit. Deze opnames zijn de referentie voor het achteraf vaststellen van eventuele schade aan (on)roerende zaken.

6.3. (Mede-)gebruik van de waterkering

Buiten een waterkerende functie wordt een kade met regelmaat voor nevenfuncties gebruikt. Voorbeelden hiervan zijn een nevenfunctie als openbare weg, wandelpad of kabel-/leidingstrook. In dit project is geen sprake van medegebruik in de nieuwe situatie.

6.4. Omgevingsonderzoeken en te treffen voorzieningen

Voordat het ontwerp is gemaakt zijn diverse conditionerende verkennende onderzoeken uitgevoerd. De uitkomst van de onderzoeken is input geweest voor de ontwerpkeuzes en voor de planprocedures / vergunningen. Belangrijke onderzoeksonderwerpen waren;

- grondmechanisch onderzoek;
- flora en fauna
- archeologie
- niet-gesprongen explosieven
- water- en landbodem

Onderstaand een samenvatting van de belangrijkste onderzoeksresultaten.

Landmeetkundig en grondmechanisch onderzoek

Ter plaatse van de kade zijn inmetingen verricht, waarop de toetsing en het ontwerp gebaseerd zijn. Tevens zijn, om inzicht te krijgen in de sterkte en stijfheid van de ondergrond, sonderingen en boringen uitgevoerd.

Vooronderzoek bodemkwaliteit

Voor de kadeverbetering vinden handelingen plaats in de bodem, zoals het afgraven van de bovengrond naast de damwand en aanvulling van de wegberm. Om te voorkomen dat werkzaamheden plaatsvinden op verontreinigde grond, is een vooronderzoek naar de kwaliteit van de bodem ter plaatse van de drie kadevakken uitgevoerd.

Uit het bodemonderzoek blijkt dat er geen aanleiding is voor het uitvoeren van aanvullend onderzoek conform NEN5740. De bodem ter plaatse van de geplande werkzaamheden kan als onverdacht worden beschouwd. Volgens de bodemkwaliteitskaart is de te verwachten kwaliteit van de bodem klasse Achtergrondwaarde, Wonen en Industrie. Tijdelijke uitname van grond is over de gehele kade mogelijk zonder het uitvoeren van veld- en chemisch onderzoek. Het Besluit bodemkwaliteit stelt hier geen extra verplichtingen aan. Dit is dus toegestaan zonder kwaliteitsbepaling, toetsing aan de functie en melding. Een voorwaarde is wel dat 'de grond niet wordt bewerkt en op of nabij dezelfde plaats en onder dezelfde conditie opnieuw in dezelfde toepassing wordt teruggebracht'. De tijdelijke uitname van grond moet plaatsvinden volgens het 'Handvat tijdelijke uitname, Agentschap NL, 7-7-2010'. Tijdens de werkzaamheden dient aandacht te zijn voor bodemvreemd materiaal. Daarnaast blijft de zorgplicht van toepassing. Voor start van het werk moet de aannemer een Grondstromenplan ter goedkeuring aanbieden aan de Gemeente Montfoort.

Wet natuurbescherming, flora en fauna

In de direct omgeving van het kadeverbeteringsproject bevinden zich geen beschermde gebieden als Natura-2000 of NNN (voormalig EHS).

Op basis van de Wet natuurbescherming is een flora- en fauna toets uitgevoerd. In deze toets is onderzoek gedaan naar het eventueel voorkomen van beschermde planten- en diersoorten in de nabijheid van het project en naar de effecten van de uitvoering op deze soorten.

Conclusie van het onderzoek is dat voor bescherming van aanwezige diersoorten de volgende zorgplichtmaatregelen verplicht zijn;

- Voor start van de bomenkap of het graafwerk, mits in het broedseizoen (15 maart - 15 juli), moet een ecologisch deskundige vooraf vaststellen of er broedende vogels zitten. Indien dit het geval is, worden de werkzaamheden uitgesteld.
- Om vestiging van de rugstreeppad te voorkomen, moet het ontstaan van regenpoelen in het voortplantingsseizoen (april - aug) voorkomen worden.
- Om vestiging van de rugstreeppad in het werkgebied te voorkomen tijdens het voortplantingsseizoen (april - aug), worden amfibieschermen aangebracht door een ecologisch deskundige.
- Bij het dempen van waterhoudende werksleuven wordt één kant opgewerkt ten behoeve van de vlucht van amfibieën.

Het verkrijgen van ontheffingen of uitvoeren van vervolgonderzoek op grond van de Wet natuurbescherming is niet nodig.

FUP's

Het waterschap heeft onderzoek gedaan naar de gewenstheid c.q. toegevoegde waarde van het maken van een Fauna-uittrede-plaats (FUP) in het project. Hoewel de behoefte aan FUP's vanuit de fauna niet groot is, wordt op een aantal plaatsen wel een FUP geplaatst die ook kan functioneren als zwemtrap voor de lokale polderzwemmers.

Bomen

In paragraaf 6.1 staat een toelichting op de bomenkap. De aanleiding voor de bomenkap is drievoudig;

- Vrijmaken van de werkruimte ter plekke van de nieuwe damwand en een zone van circa 50 cm. naast de damwand ten behoeve van het intrillen van de damwand en montage.
- Realiseren van het gewenste boomstructuur eindbeeld conform het Boomstructuurplan Montfoort; gebiedsontsluitingsweg met transparantie.
- Kap van bomen die niet vitaal zijn of een slechte vormgroei hebben.

Voor de bomenkap is geen omgevingsvergunning, melding Wet natuurbescherming of melding provinciale Landschapsverordening vereist.

In het noorden van het projectgebied staat één bijzondere beeldbepalende boom. Dit betreft een knotwilg met een beschermde status in de lijst Waardevolle Houtopstanden van de gemeente Montfoort. Vanzelfsprekend blijft deze boom behouden.

De aannemer wordt verplicht om voor deze boom een praktische Boomeffectanalyse (BEA) op te stellen, waarin de aannemer beschrijft welke voorzorgsmaatregelen worden genomen ter bescherming van de boom. De BEA moet worden goedgekeurd door de gemeente.

Niet-gesprongen explosieven

In 2018 is een vooronderzoek WSCS-OCE uitgevoerd. Het doel van dit vooronderzoek is het vaststellen of er in de geraadpleegde bronnen indicaties zijn waaruit blijkt dat (delen van) het projectgebied tijdens de Tweede Wereldoorlog betrokken zijn geweest bij oorlogshandelingen, waardoor er mogelijk niet gesprongen conventionele explosieven zijn achtergebleven. Conclusie van het vooronderzoek is dat er geen duidelijke aanwijzingen aangetroffen zijn in de bronnen dat door oorlogshandelingen mogelijk niet gesprongen zijn achtergebleven in de bodem. Het projectgebied is onverdacht op CE.

Pleziervaart

De Montfoortse Vaart is een vaarroute voor pleziervaart. Per jaar passeren circa 1000 vaartuigen. Het waterschap is vaarwegbeheerder. Met de vaarwegbeheerder is de afspraak gemaakt dat de werkzaamheden mogen starten vanaf 1 september, na de drukte in het vaarseizoen.

Grondwaterbeschermingsgebied

Omdat geen werkzaamheden plaats vinden dieper dan 40 m. onder maaiveld, is geen melding op grond van de Provinciale Milieuverordening Utrecht artikel 22 vereist.

Archeologie

Voor het buitengebied gelegen vanaf IJsselveld/Lindeboomsweeg in Montfoort en de Cattenbroekerdijk (kadevakken 219A, 219B-1 en 219B2) is geen archeologische beleidskaart voorhanden. Hierover heeft afstemming met de gemeente Montfoort plaatsgevonden. Het zuidelijke deel van de Montfoortse Vaart (kadevak 219A en gedeeltelijk kadevak 219B-1) valt onder de beleidscategorie 6 (lage verwachting van archeologische waarden) en het noordelijke deel van de Montfoortse Vaart (gedeeltelijk kadevak 219B-1 en 219B-2) valt onder de beleidscategorie 4 (hoge verwachting van de archeologische waarden). Met de gemeente is afgestemd dat voor de drie desbetreffende kadevakken een omgevingsvergunning Wabo (activiteit 'uitvoeren van een werk') vereist is. Archeologisch vervolgonderzoek is niet noodzakelijk. Het intrillen van de damwand kan niet op een zinvolle wijze archeologisch begeleid worden.

Kabels en leidingen

In kadevak 219A liggen geen kabels en leidingen. In de kadevakken 219B-1 en 219B-2 kruist driemaal een leiding en ligt een leiding in het buitentalud. Ter plaatse van de kruisende leiding op de overgang van kadevak 219A – 219B1 staat een kort stuk damwand in het buitentalud. In het ontwerp wordt hiermee rekening gehouden, dit in overleg met de netbeheerders.

7. Uitvoering van het werk

7.1. Planning

De start van de uitvoering is gepland in september 2019. Zonder rekening te houden met ijs in de vaart (werkstop door zware vorst en/of schaatsactiviteiten) kan het werk in april 2020 opgeleverd worden, voor aanvang van het nieuwe vaarseizoen.

7.2. Hinder en overlast

Vanwege het uitbesteden van de werkzaamheden bepaalt de aannemer de exacte uitvoeringswijze van deze werkzaamheden. Als uitgangspunt wordt aan de aannemer meegegeven dat zo beperkt mogelijk sprake mag zijn van overlast aan de omgeving. De aannemer zal voor de uitvoeringswijze, fasering en planning van de werkzaamheden voor de kadeverbetering een uitvoeringsplan opstellen. De uitvoeringswijze wordt voorafgaand aan de werkzaamheden afgestemd met de omgeving (bewoners en ondernemers) en de gemeente.

Geluidsoverlast

De aannemer moet voldoen aan de eisen uit het Bouwbesluit 2012. Het waterschap zal de aannemer uitdagen om geluidsoverlast te minimaliseren in uitvoeringswijze en materieelkeuze.

Verkeersoverlast

De Cattenbroekerdijk is een belangrijke gebiedsontsluitingsweg, vooral voor landbouwverkeer en fietsende schooljeugd. De inzet is om de weg open te houden. Daarom is gekozen voor uitvoering vanaf werkpontons op de vaart. De aannemer wordt verplicht voorzorgsmaatregelen te nemen om de doorgang en veiligheid van verkeersdeelnemers te garanderen.

Trillingen

Het inbrengen van de damwanden kan trillingen veroorzaken die tot hinder en schade aan bebouwing zou kunnen leiden. De uitvoeringsmethode wordt zo gekozen dat het risico op schade minimaal is. Om eventuele schade te monitoren laat het waterschap van alle gebouwen binnen 30 meter afstand van de te plaatsen damwanden een bouwkundige vooropname maken. Ook plaatst het waterschap trillingsmeters op de schadegevoelige gebouwen. Mochten trillingen tijdens de uitvoering groter worden dan vooraf vastgestelde maximumwaarden (conform richtlijn SBR), dan wordt de uitvoeringswijze aangepast.

Gedoopte particuliere steigers

In de vaart bevinden zich ter plekke van de nieuwe damwand een handvol particuliere steigers. Deze steigers zullen voor de uitvoering verwijderd moeten worden. De steigers zijn niet vergund. De gebruikelijke handelswijze van waterschap HDSR is dat niet-vergunde steigers niet vervangen worden op kosten van het project. Eigenaren kunnen voor eigen risico en kosten een aanvraag om vergunning indienen voor een nieuwe steiger of vlonder, die vervolgens door het waterschap wordt getoetst aan de Keur. De eigenaren zullen hierover zorgvuldig worden geïnformeerd in keukentafelgesprekken.

Vooropname Cattenbroekerdijk

Voorafgaand aan de werkzaamheden wordt gezamenlijk door het waterschap en de gemeente Montfoort een vooropname van de weg gemaakt.

Stremming vaarweg

Conform de huidige projectplanning zal de Montfoortse Vaart voor pleziervaart gestremd zijn vanaf 1 september 2019 tot april 2020.

Afb. 7.1: Referentiebeeld uitvoeringsmaterieel

8. Beheer en onderhoud

8.1 Huidige situatie

Het beheer van de regionale waterkering is een wettelijke taak van het waterschap. De weg, de bermen en de bomen worden onderhouden door wegbeheerder Gemeente Montfoort. Het waterschap is vaarwegbeheerder op de Montfoortse Vaart.

8.2 Toekomstige situatie

In de nieuwe situatie zal de nieuwe damwand functioneren als waterkering. Het beheer van de damwand wordt een taak van het waterschap. Het beheer van de weg en de bermen blijft bij de Gemeente Montfoort.

9. Communicatie

Het waterschap realiseert zich dat de voorgenomen dijkverbetering gevolgen heeft voor direct omwonenden, overheden, grondeigenaren en pachters. Goede communicatie met belanghebbenden is dan ook een belangrijk onderdeel van dit project. Om dit te bereiken heeft het waterschap vanaf de start van het project verschillende communicatiemiddelen ingezet en zal het ook in de fases na het projectplan actief communiceren.

9.1. Communicatie tot nu

Om de gevolgen en mogelijkheden voor de eigenaren van de percelen waarop werkzaamheden zijn gepland goed kenbaar te maken, heeft het waterschap gekozen voor een persoonlijke benadering. Deze persoonlijke benadering is gebeurd in de vorm van informatieavonden, inloopmomenten en persoonlijke gesprekken, de zogenaamde 'keukentafelgesprekken'. Ook zijn nieuwsbrieven verzonden, zijn met regelmaat gesprekken met de gemeente Montfoort, ODRU, de provincie, belangenorganisaties en netbeheerders gevoerd.

Informatiebijeenkomsten

In juni 2015 heeft de eerste bewonersavond plaatsgevonden in het 'Wierickehuis' in Nieuwerbrug. Doel was de direct belanghebbenden te informeren over de geplande dijkverbetering. Hiervoor zijn eigenaren en gebruikers van direct aangrenzende percelen uitgenodigd, evenals vertegenwoordigers van de desbetreffende gemeenten en het dorpssteam/dorpsplatform.

In juli 2016 is een tweede informatieavond gehouden voor bewoners waarin de uitgewerkte alternatieven zijn toegelicht. In april 2018 is het voorkeursalternatief vastgesteld door het waterschapsbestuur en gepubliceerd op de projectwebsite. Het voorlopig ontwerp en de mogelijke omgevingseffecten zijn op een informatiebijeenkomst op 9 oktober 2018 toegelicht.

Projectwebsite

Op de projectwebsite (link browser: <https://www.hdsr.nl/beleid-plannen/projectenkaart/montfoort/kadeverbetering/>) staat de actuele informatie.

Keukentafelgesprekken

In keukentafelgesprekken met ondernemers, bewoners en belangengroepen zijn specifieke onderwerpen besproken. Voorbeelden zijn de bomenkap en toestemming om percelen te mogen gebruiken.

Bevoegd gezag

De gemeente Montfoort is een belangrijke stakeholder als bevoegd gezag. Regelmatig is overleg gevoerd over de onderzoeken, de vereiste vergunningen en besluiten, het ontwerp en de uitvoering.

9.2. Communicatie vervolg

Stakeholders worden persoonlijk geïnformeerd over de terinzagelegging van dit ontwerp-projectplan Waterwet en de aanvragen voor omgevingsvergunning. Voor start van de uitvoering zal de aannemer een informatiebijeenkomst organiseren over de aanpak en kennismaking met het uitvoeringsteam. Bij de keuze van een aannemer zal de manier waarop wordt omgegaan met de omgeving een belangrijk criterium zijn.

DEEL II

VERANTWOORDING

10. Toetsing aan de wettelijke kaders

10.1. Waterwet

In de Waterwet is in artikel 5.4 onder lid 1 opgenomen dat voor wijziging of aanleg van een waterstaatswerk door de beheerder een projectplan dient te worden opgesteld. Verder is in hoofdstuk 5 van de Waterwet beschreven waaraan de een projectplan minimaal moet voldoen.

10.2. Waterverordening HDSR 2009 en Uitvoeringsbesluit

De regionale waterkeringen zijn aangewezen in artikel 2.1 van de Waterverordening HDSR 2009. In het bijbehorende Uitvoeringsbesluit regionale waterkeringen West-Nederland van september 2014 is bepaald dat de regionale waterkeringen uiterlijk in 2020 op orde moeten zijn.

11. Toetsing aan beleidskaders waterschap

11.1. Keur

Geen vergunning is vereist voor handelingen die plaats hebben door of in opdracht van het college ten behoeve van de aan het waterschap op grond van artikel 2 van de Waterschapswet opgedragen taken.

11.2. Legger

In 2011 is de legger Regionale Waterkeringen vastgesteld. Het profiel zoals dit is berekend bij de verbetering kijkt op een aantal plakken langs het dijktraject af van het profiel zoals dit in de legger is opgenomen. De kadeverbetering heeft dan ook tot gevolg dat de legger Regionale Waterkeringen moet worden aangepast. De nieuwe situatie zal worden geformaliseerd door bestuurlijke vaststelling van een leggerwijziging. Dit is een aparte procedure die los staat van deze procedure. Het waterschap gaat hierover te zijner tijd communiceren.

12. Benodigde vergunningen en ontheffingen

Uitvoering van het werk wordt juridisch mogelijk middels de volgende planprocedures en hoofdvergunningen;

- a. Vaststellen projectplan Waterwet
- b. Verrijking omgevingsvergunning Wabo (activiteit bouwen + uitvoering werk)

De verantwoording voor het verkrijgen van de benodigde uitvoeringsvergunningen en uitvoeren van de (voorzorgs)maatregelen wordt opgedragen aan de aannemer.

DEEL III

RECHTSBESCHERMING

13. Procedure projectplan

13.1 Zienswijze in de ontwerpfase

Het ontwerp-projectplan heeft gedurende zes weken ter inzage gelegen van 11 februari t/m 25 maart 2019. Belanghebbenden konden tijdens deze periode hun zienswijze over het ontwerp-projectplan mondeling of schriftelijk kenbaar maken aan het waterschap. Er zijn geen zienswijzen ontvangen.

13.2 Vaststelling projectplan

Nu geen zienswijzen zijn ontvangen, is het projectplan ongewijzigd vastgesteld door het college van dijkgraaf en hoogheemraden.

13.3 Beroep na goedkeuringsbesluit projectplan

Na vaststelling van het projectplan door het college van dijkgraaf en hoogheemraden kan een belanghebbende die ook een zienswijze heeft ingediend op het projectplan beroep instellen, conform artikel 8:1 Algemene wet bestuursrecht. Hij dient daartoe binnen zes weken na de bekendmaking beroep in te stellen bij de rechtbank. Een beroepschrift dient te zijn ondertekend en dient tenminste te bevatten: de naam en het adres van de indiener, de dagtekening, een omschrijving van het projectplan waartegen het beroepschrift is gericht en de gronden van beroep. Op vaststelling van het projectplan is de Crisis- en herstelwet van toepassing. Dit betekent dat in het beroepschrift alle gronden van het beroep kenbaar moeten worden gemaakt. Na de genoemde termijn van 6 weken kunnen geen nieuwe beroepsgronden meer worden ingediend.

Voor het instellen van beroep is griffierecht verschuldigd van € 170,- voor een natuurlijke persoon en € 338,- voor een rechtspersoon.

Een beroepschrift moet in tweevoud worden gericht aan de Rechtbank Midden-Nederland, Afdeling Bestuursrecht, Postbus 16005, 3500 DA Utrecht, onder overlegging van een afschrift van dit projectplan. Het beroep kan ook digitaal ingesteld worden bij genoemde rechtbank via <http://loket.rechtspraak.nl/bestuursrecht>. Daarvoor moet u wel beschikken over een elektronische handtekening (DigiD). Kijk op de genoemde site voor de precieze voorwaarden.

13.4 Voorlopige voorziening

Aangezien het instellen van beroep geen schorsende werking heeft (dat wil zeggen dat het projectplan direct in werking treedt), kan een verzoek om voorlopige voorziening (schorsing) worden ingesteld indien onverwijlde spoed, gelet op de betrokken belangen dat vereist. Dit verzoek moet worden gericht aan de Voorzieningenrechter van de Rechtbank Midden-Nederland, op het bovengenoemde adres. Een voorwaarde hiervoor is dat ook beroep wordt ingesteld.

Voor het verzoek tot voorlopige voorziening is opnieuw griffierecht verschuldigd van € 170,- voor een natuurlijke persoon en € 338,- voor een rechtspersoon.

13.5 Financieel nadeel

Voor eventueel financieel nadeel dat onverhoopt ontstaat als gevolg van de uitvoering van het projectplan kan een benadeelde een beroep doen op artikel 7.14 van de Waterwet. Dit artikel bepaalt dat aan degene die als gevolg van de rechtmatige uitoefening van een taak of bevoegdheid in het kader van het waterbeheer schade lijdt of zal lijden, op zijn verzoek door het betrokken bestuursorgaan een vergoeding wordt toegekend, voor zover de schade redelijkerwijze niet of niet geheel te zijnen laste behoort te blijven en voor zover de vergoeding niet of niet voldoende op andere wijze is verzekerd. Het verzoek tot vergoeding van de schade bevat een motivering en een onderbouwing van de hoogte van de gevraagde schadevergoeding. Op de hierboven bedoelde verzoeken om schadevergoeding is naast artikel 7.14 van de Waterwet ook de Nadeelcompensatieregeling van Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden van toepassing.

DEEL IV BIJLAGEN

Bijlage 1: Ontwerptekeningen

